

MAIG 68 : HORITZONS SOCIALS / HORITZONS CINEMATogrÀFICS

Organitzat per Cultura en Viu – Universitat Autònoma de Barcelona
Coordinat per Josep M. Català i Oriol Díez

TAULA DE CONTINGUTS

PRESENTACIÓ - 3

PROGRAMA - 5

HORITZONS SOCIALS - 7

...I CINEMATogrÀFICS - 12

VISIONARIS - 15

BIBLIOGRAFIA - 19

RECURSOS EN LÍNIA - 21

FILMOGRAFIA - 23

DISPONIBILITAT DE TÍTOLS - 25

PRESENTACIÓ

Parlar de Maig del 68 resulta cada cop més complex. Amb motiu del 40è aniversari han (re)aparegut tal quantitat i heterogeneïtat de fonts que a hores d'ara resulta pràcticament inviable posar-se d'acord sobre el veritable significat d'aquesta revolta / revolució. Com sigui, val a dir que aquest període brinda una oportunitat única per estudiar les transformacions en el medi social i el medi cinematogràfic, conjuntament. És cert, el pas del temps fa difícil aïllar o distingir netament quins han estat els canvis en la vida quotidiana i els films que aquell trasbalsat període ha comportat, el procés no es dona únicament a França, tampoc es poden atribuir els possibles canvis a un únic factor convulsionant. Tanmateix, fóra bo aturar-se a observar un esclat que cristal·litza de manera singular els fenòmens socials i cinematogràfics d'una època, les conseqüències objectives i subjectives que se'n deriven, i la voluntat ferma de transformació de la que parteixen, voluntat inaplaçable de decidir individualment i col·lectiva sobre vida i entorn.

La posada en imatges i sons del Maig Francès podria concebre's com una seqüència d'esdeveniments que compregui ocupacions d'universitats com Nanterre i Sorbona, enfrontaments amb la policia, manifestacions d'estudiants, assemblees multitudinàries, combats entre barricades, ocupacions de fàbriques, manifestacions massives, vagues generals, censura informativa, aldarulls generalitzats, discursos d'autoritats, retorns al treball, repressió policial, eleccions legislatives, reaparició de la tranquil·litat... En una aproximació fenomenològica a l'àmbit cinematogràfic, aquesta seqüència podria reproduir-se mitjançant la pugna pel control de la cinemateca arran de l'afer Langlois, Estats Generals del Cinema, interrupció del Festival de Cannes, vagues sectorials, xoc entre estructures, films militants, assemblees generals, creació de la Société des Réalisateur de Films, retorn a la l'equilibri... Després d'anys de Guerra entre Blocs, una nova onada de contestació recorre les societats contemporànies, la crítica als partits i sindicats provinent del moviment consellista (autogestió, assemblearisme, acció directa, autonomia, autoconsciència, autoorganització, etc.) s'estén a la crítica de les formes d'oci i consum imperants, a l'art i la cultura, als mitjans de comunicació de masses, per qüestionar a fons les pautes de vida i el model de felicitat de tota una societat. Quan la Nouvelle Vague gairebé ha complert la dècada, la crítica a la representació impulsada per pensadors com Badiou o Deleuze assoleix màxim pes en els films d'alguns dels directors francesos més cèlebres, qui en ocasions passen a centrar-se temàticament en la fàbrica i el món obrer, al temps que qüestionen el

concepte d'autoria mitjançant l'elaboració d'obres col·lectives o anònimes.

Avui dia la indústria audiovisual comercial ja té sobradament digerit el cadàver del Maig Francès, i l'ús de les noves tecnologies de la informació i la comunicació no convida a l'optimisme en quant a les possibilitats de reprendre vies cinematogràfiques alternatives. Dia a dia, el reforç en el control sobre totes i cadascuna de les facetes de la vida quotidiana, la permanent alienació i indefensió de l'individu, no fan sinó constatar la vigència de la crítica al totalitarisme de la societat de l'espectacle, de la qual el flux incessant d'estímuls visuals i sons no és sinó una faceta més. En el món actual, la proposta de reflexió crítica i des de la distància del film-assaig i més en general l'activitat cinematogràfica 'pura', resulta cada cop més difícil, i tal vegada també cada cop més necessària. Aquesta reflexió, lligada ontològicament a l'experiència empírica, ancorada en la realitat material però preocupada per veritats més enllà d'aquesta, podria encara ara ser una eina potencialment molt propícia per fomentar una dialèctica entre teoria i pràctica verdadera. Dit això, un cinefòrum entorn el Maig del 68 pot ser una bona oportunitat per començar quelcom?

En el marc de commemoració del 40 aniversari de la Universitat Autònoma de Barcelona, un grup d'estudiosos ha preparat un cicle de projeccions i debats sobre el Maig del 68. Conscients de les dificultats d'arribar a un públic majoritari, s'ha optat per una línia de programació arriscada. Avui dia la majoria de gent pensa que la sala de projeccions no és un dels millors llocs per invertir el seu temps, ni tant sols per reflexionar. Aquest cop però, a banda de combatre l'avorriments els autors conviden a entrar en contacte amb propostes radicalment genuïnes per canviar el propi entorn social i cinematogràfic. La majoria d'aquestes aportacions són datades d'altres temps, tanmateix la vigència dels seus plantejaments és punyent, permetent tendir vincles entre passat i present sense gaires dificultats. Heus ací dotze sessions al voltant d'una hora i mitja per copsar el potencial emancipador del llenguatge cinematogràfic, per aprehendre les transformacions socials dels segle XX, per emprendre el camí vers una vida i un món en què ens agradaria més viure.

PROGRAMA

Sessió 1:

Sexperiencias (José Maria Nunes, 1968) (V0, b/n, 92')

L'estiu de 1968 a Barcelona un grup de joves protagonitzen un film experimental amb nombroses alusions als esdeveniments internacionals de més ressò en el moment.

Sessió 2:

Grands soirs et petits matins (William Klein, 1978) (VOSE, b/n, 98')

Enregistrat al carrer el mateix Maig del 68 i muntat deu anys més tard, aquest film ofereix un testimoni únic sobre l'atmosfera de manifestacions i debats públics del moment.

Sessió 3:

Mai 68. Les images de la télévision (Hughes Nancy, 2008) (V0, b/n i color, 100')

'La crònica' tal vegada 'anacrònica' en imatges de televisió, capturades entre el 22 de març i el 30 de juny de 1968 en condicions difícils tant degut a la censura com a les vagues i la repressió.

Sessió 4:

Un film comme les autres (Jean-Luc Godard/groupe Dziga Vertov, 1968) (VOSE, color, 100')

Conversa de cent minuts entre tres estudiants de Nanterre i dos obrers de Renault Flins, poc després de Maig algunes reflexions sobre les dificultats de tendir vincles entre uns i altres.

Sessió 5:

Le fond de l'air est rouge – Les Mains Fragiles (Chris Marker, 1993) (VOSE, color, 90')

Assaig documentat subjectiu sobre el sorgiment d'una nova onada de contestació internacional, aquesta primera part comprèn de les protestes contra la guerra del Vietnam al Maig Francès.

Sessió 6:

Le fond de l'air est rouge – Les Mains Coupées (Chris Marker, 1993) (VOSE, color, 90')

Els canvis es veuen progressivament obstaculitzats també als règims burocràtics dels països socialistes, la nova esquerra tot just sorgida s'enfonsa a indrets com Xile, Praga, Cuba, Bolívia...

Sessió 7:

Tout va bien (Jean-Luc Godard i Jean-Pierre Gorin, 1972) (VOSE, color, 92')

Film sobre l'ocupació d'una fàbrica d'embotits amb segrest del director i un parell de periodistes, intent de Godard de retornar a un cinema amb actors cèlebres i de caire més comercial.

Sessió 8:

La Société du Spectacle (Guy Debord, 1973) (VOSE, b/n, 88')

Extensa descripció de 'La Societat de l'Espectacle', fragments del llibre homònim llegits a mode de poesia sonora acompanyats per imatges expropiades, rètols, músiques, subtítols.

Sessió 9:

Le Diable Probablement (Robert Bresson, 1977) (VOSE, color, 97')

El menyspreu per la vida dels joves en un món que s'autoextermina davant la indiferència generalitzada, la devallada dels discursos utòpics del 68 filtrada pel cinematògraf.

Sessió 10:

In Girum imus nocte et consumimur igni (Guy Debord, 1978) (VOSE, b/n, 100')

L'aigua i el foc evoquen les derrotes del desig i l'inexorable pas del temps, el títol forma un palíndrom en llatí que podria traduir-se com 'Donem voltes en la nit consumits pel foc'.

Sessió 11:

Milou en Mai (Louis Malle, 1990) (VOSE, color, 107')

Visió isotèrica sobre el Maig Francès, situada al mateix moment històric dels esdeveniments però centrada en els transvalsos familiars provocats per la mort d'una mare.

Sessió 12:

Les amants réguliers (Philippe Garrel, 2005) (VOSE, b/n, 178')

Un jove poeta partícep de la revolta de Maig del 68 s'enamora d'una noia amb qui intenta preservar la utopia en un món tancat que progressivament s'ensorra, l'art i Maig del 68.

HORITZONS SOCIALS

22 de març: el precedent immediat de la revolta de Maig del 68 pot situar-se en el Moviment 22 de Març, aquell dia de 1968 a Nanterre s'ocupa la Torre Administrativa de la Universitat i neix un dels principals elements dinamitzadors de Maig del 68; segons Lefebvre (1983:116-118), l'origen del conflicte pot situar-se en la intenció de l'administració universitària d'elaborar llistes negres on figuressin els estudiants políticament més subversius, en aquell moment a Nanterre hi havia un petit grupuscle conegut com els *enragés* (rabiosos) que en col·laboració amb Lefebvre posa en marxa un moviment al qual ràpidament s'unirien els situacionistes de Nanterre i molts altres: en menys de dos mesos l'aixecament estudiantil s'estén enormement fins que gràcies a una providencial intervenció de Daniel Cohn-Bendit el 13 de maig esclata en vaga general; aquest punt de vista es contradiu amb el d'Amorós (2008:117-140), qui destaca que a començament de 1968 el moviment anarquista francès reproduïa les divisions i confrontacions entre tendències evidenciades en el Congrés de Bordeux de l'any anterior, on es feia palesa la necessitat d'una profunda renovació crítica de l'anarquisme que el permetés desprendre's de tota connotació ideològica-doctrinària, permetent així una actualització de la lluita de classes: aquesta situació es reproduïa a Nanterre, una universitat recentment apareguda als suburbis perifèrics de París amb aires de certa modernitat progressista on un conjunt de grupúsculs anarquistes intentaven coordinar-se, allà la figura de Cohn-Bendit (Noir et Rouge) venia a representar un posicionament centrat entre sectors més moderats preocupats sobretot per qüestions de sindicalisme estudiantil i d'altres més radicals crítics amb la pròpia condició d'estudiant i favorables a una lluita social revolucionària, cap d'aquests però estava disposat a assumir les posicions antiestudiantils i antiuniversitàries dels *enragés*, marcades per la pràctica incessant de l'escàndol i el vandalisme, contràries a qualsevol recuperació per part de la universitat i en especial dels seus membres aparentment més avançats, com ara Lefebvre.

1 de maig: aquell dimecres unes poques desenes de joves anarquistes entre els quals Cohn-Bendit acudeixen amb banderes i octavetes a la tradicional manifestació sindical, el servei d'ordre de la CGT no triga en confiscar-los el material i expulsar-los de la manifestació en un dur enfrontament que en breu serviria per constatar el gir ràpid i rotund que provocaren els esdeveniments de Maig.

2 de maig: es celebra una jornada "anti-imperialista" a la Universitat de Nanterre, els estudiants s'atrinxeren davant l'amenaça d'un atac feixista i el degà ordena el tancament de la universitat, en protesta contra el tancament i les mesures disciplinàries envers vuit estudiants hi ha una crida a concentrar-se el dia següent al pati de la Sorbona.

3 de maig: entre 300 i 400 estudiants ocupen el pati de la Sorbona, sobre les 17h apareixen a petició del rector nombroses furgonetes d'antidisturbis on són carregats els estudiants, les estudiants són obligades a abandonar el recinte i juntament amb altres joves i vianants comencen a increpar la policia, els enfrontaments s'endureixen i prolonguen per unes quatre hores amb el resultat en 600 detencions, el rector comunica el tancament indefinit de la Sorbona, sindicats d'estudiants i professors criden a la vaga general indefinida a l'ensenyament superior, diverses entitats juvenils i estudiantils convoquen una manifestació pel dilluns següent a les 18'30h.

6 de maig: a les 9h del matí Daniel Cohn-Bendit i set estudiants més de Nanterre compareixen davant el consell de disciplina a la Sorbona, el judici és aplaçat, entretant milers d'estudiants es manifesten al carrer, la manifestació creix i es produeixen violents enfrontaments fins l'hora d'acudir a la gran manifestació de les 18'30h, des d'allà uns deu mil manifestants marxen sense banderes de cap organització vers la Sorbona, el trajecte és interromput per la policia i els enfrontaments es prolonguen fins passada la 1h de la matinada amb el resultat d'uns 800 ferits i 400 detinguts, la vaga general ha estat massivament secundada a universitats arreu de França i ara el moviment es propaga als instituts i als barris.

7 de maig: a la tarda una manifestació d'entre trenta i cinquanta mil persones marxa durant gairebé sis hores pels Camps Elisis i altres grans avingudes de París.

8 de maig: míting intersindical, petita manifestació de la UNEF amb SNES-sup i negociacions per retornar a la normalitat, es pacta la fi del moviment de Maig i el sacrifici dels detinguts estrangers però el moviment 22M es nega a acceptar-ho i convoca una gran manifestació pel divendres a les 18'30h.

9 de maig: gran sentada al Barri Llatí, debats al Boulevard Saint Michel i als voltants de la Sorbona, a la nit un míting convocat per la JCR s'obre a tot el moviment i serveix per estendre la convocatòria de l'endemà, que finalment també subscriuen la UNEF i l'SNES-sup.

10 de maig: una manifestació d'unes trenta mil persones recorre els voltants de la Sorbona i ocupa el Barri Llatí esperant que les autoritats cedeixin, s'aixequen barricades i es prepara la confrontació, l'assalt de la policia es produeix cap a les dues de la matinada i es prolonga més de tres hores, el balanç és d'uns 400 ferits i 500 detinguts.

11 de maig: el Barri Llatí es lleva arrasat, el conjunt dels sindicats convoquen pel dilluns 13 de maig una vaga general i una gran manifestació, a la nit el ministre Georges Pompidou compareix a televisió per anunciar la reobertura de la Sorbona i l'acceptació dels tres punts exigits pels estudiants: alliberament de tots els estudiants detinguts, sortida de la policia de tots els recintes universitaris, i reobertura de totes les facultats.

12 de maig: llarga assemblea del moviment 22M per preparar l'estratègia per l'endemà, a la tarda un grup d'estudiants ocupa la facultat de Censier per dur a terme una assemblea general permanent i oberta sota els mateixos principis d'autoorganització i democràcia directa.

13 de maig: la gran manifestació d'entre cinc-centes i vuit-centes mil persones desborda els sindicats, a la nit s'ocupa la Sorbona i s'organitzen diversos Comitès, malgrat el seguiment de la vaga general no ha estat massiu, mica en mica la revolta s'estén al moviment obrer i el conjunt de la societat.

14 de maig: la Sorbona viu una intensa activitats i agitació, arriba la notícia que prop de Nantes la fàbrica de Sud Aviation d'uns dos mil treballadors ha estat ocupada i el director segrestat pels treballadors.

15 de maig: s'ocupa la facultat de belles arts i comença la producció dels cèlebres cartells de serigrafia, també s'ocupen el teatre Odeon i la fàbrica de Renault a Cleon, prop de Rouen, els treballadors han segrestat el director i alguns es desplacen en delegacions vers altres fàbriques de Renault, el conflicte ha canviat de dimensions i es generalitza la sensació de viure una revolució.

16 de maig: la vaga s'estén als transports, una gran manifestació surt dels estudis de ràdio i televisió ORTF en protesta contra la política informativa, s'ocupen les fàbriques de Renault-Flins i Renault-Billancourt.

17 de maig: una marxa estudiantil es dirigeix a Renault-Billancourt, allà la CGT posa obstacles perquè estudiants i treballadors no dialoguin ni confraternitzin, a la nit es compatibilitza prop de mig milió de treballadors en vaga, l'endemà seran dos milions.

18 de maig: França està pràcticament paralitzada, els estudiants s'organitzen per ajudar els vaguistes, s'estableixen poders i circuits paral·lels.

19 de maig: primera assemblea general de Comitès d'Acció amb uns cent cinquanta comitès i uns dos cents delegats, a la nit De Gaulle fa una cèlebre declaració a favor de la reforma però contra la 'Chienlit' (confusió, caos, desordre, anarquia...)

20 de maig: vaga general d'uns sis milions de treballadors,

delegacions d'estudiants parisencs es desplacen per França per informar i agitar, l'objectiu és transformar les vagues passives en actives i retornar als treballadors la gestió de la vaga per sobre qualsevol burocràcia sindical.

21 de maig es constata l'escassetat d'alguns productes, hi ha cues a les benzineres i a París no es recullen les escombraries.

22 de maig: la moció de censura presentada al Parlament per l'esquerra és rebutjada, es tanquen les benzineres, s'anuncia l'amnistia pels manifestants detinguts, però també s'anuncia la prohibició de retornar a França per Cohn-Bendit, qui ha acudit a Alemanya a un acte de protesta, una gran manifestació espontània recorre els carrers de París.

23 de maig: es prohibeix a les emissores de ràdio transmetre en directe les manifestacions.

24 de maig: una manifestació en suport a Cohn-Bendit aplega unes cinquanta mil persones, la manifestació parteix de diferents punts per confluïr a la Gare de Lyon, on la policia barra el pas i comencen durs enfrontaments, s'intenta assaltar una armeria, s'incendia la Borsa, s'assalten algunes comissaries i s'aixequen barricades al Barri Llatí, la refrega es prolonga tota la nit amb el resultat d'uns 800 detinguts i centenars de ferits, a Lyon un policia mor, les ràdios no informen en directe i el discurs de De Gaulle anuncia la convocatòria d'un referèndum.

25 de maig: la ORTF es posa finalment en vaga i comencen les negociacions entre les centrals sindicals i el govern sota la presidència de Pompidou, d'altra banda es crea el "Comité de Liaison Étudiants Ouvriers Paysans" per mirar de posar en marxa un circuit d'abastiment directe entre camperols i vaguistes.

26 de maig: hi ha un míting a la Cité Universitaire on el Moviment 22 de Març critica la UNEF.

27 de maig: al matí es signen els acords de Grenelle, a la tarda es fa el míting de Charlety al qual assisteixen unes cinquanta mil persones.

28 de maig: dimiteix el ministre d'educació Alain Peyrefitte, Cohn-Bendit qui ha tornat clandestinament d'Alemanya reapareix al gran amfiteatre de la Sorbona al vespre i dona una conferència de premsa a mitjanit, convocant-ne una altra per l'endemà.

29 de maig: Cohn-Bendit no es presenta a la conferència de premsa, a la qual acudeixen altres membres del 22M en un intent de contrarestar el lideratge mediàtic, De Gaulle resta desaparegut fins que resorgeix a la seva residència de Colombey a mitja tarda, la CGT convoca un gran manifestació a la qual assisteixen centenars de milers de treballadors.

30 de maig: De Gaulle fa un discurs en què convoca eleccions i dissol l'Assemblea Nacional, als Camps Elisis s'apleguen prop d'un milió de persones per donar suport al General.

31 de maig: aquell divendres es torna a distribuir benzina per tal que la gent marxi massivament de cap de setmana.

1 de juny: la UNEF convoca una manifestació en resposta a De Gaulle, hi acudeixen unes trenta mil persones que travessen el Barri Llatí.

2 de juny: assemblea general dels Comitès d'Acció a la Sorbona, les diferències entre tendències s'aguditzen, els dies següents s'acaben moltes vagues i s'estén el retorn al treball.

6 de juny: Renault-Flins es lleva sota ocupació policial, l'endemà durs enfrontaments entre policia i treballadors, les topades es multipliquen per tota la zona.

8 i 9 de juny: membres del 22M i altres es desplacen en cotxe a Flins per parlar amb els treballadors i preparar la resistència, alguns son detinguts en el trajecte.

10 de juny: aquell dilluns de matinada un centenar de militants es concentren prop de Flins, allà els 'gardes mobiles' els fan pujar a autocars per dur-los a una esplanada, identificar-los i detenir els estrangers.

11 de juny: violents enfrontaments a París, dos treballadors de Peugeot moren a Montbelliard.

12 de juny: es dissolen onze organitzacions d'esquerres, entre les quals el Moviment 22 de Març i la JCR.

13 de juny: el Comitè d'Ocupació de la Sorbona fa fora els "Katangais", joves violents dels suburbis qui abandonen el recinte l'endemà de matinada.

14 de juny: la policia evacua l'Odeon.

15 de juny: unes cinc mil persones acudeixen a l'enterrament de Gilles Tautin, jove estudiant mort el 10 de juny als enfrontaments de Flins.

16 de juny: la policia "neteja" la Sorbona i esborra les inscripcions.

23 de juny: primera volta de les eleccions legislatives.

27 de juny: la policia desallotja Belles Arts.

30 de juny: segona volta de les eleccions, ampla majoria del gaullista UDR.

12 de juliol: finalitza la vaga de la ORTF.

NOTA: Aquest apartat es basa gairebé exclusivament en la cronologia d'Ibañez (2008), se'n poden trobar altres per exemple a www.mai-68.fr.

...I CINEMATogrÀFICS

9 de febrer: el precedent immediat de l'esclat de la revolta de Maig s'origina en l'àmbit cinematogràfic el dia en què es fa pública la decisió de rellevar dels seus càrrecs Henri Langlois i altres membres de l'equip directiu i la presidència de la Cinémathèque Française, Langlois (1914-1977) és juntament amb G. Franju cofundador de la Cinémathèque Française, també n'és l'ànima i el cos, un drac que vetlla pels tresors cinematogràfics segons el defineix Cocteau, salvador de desenes de milers de films francesos i estrangers, com també de guions, llibres, revistes, manuscrits, vestuaris... el seu projecte concep la Cinémathèque com un museu proveït d'una sala de projeccions on poder iniciar les masses i simultàniament satisfer el centenar de persones que s'interessen apassionadament pel patrimoni cinematogràfic, també la concep com una biblioteca que disposi de còpies en 16 mm de tots els films pel visionat (Sadoul, 1984:163); amb 'l'afer Langlois' l'estat ha volgut 'profanar un santuari' per assegurar-se les condicions de gestió de l'ens, apartant del càrrec el seu màxim responsable davant la seva negativa de comunicar per avançat de quins films es faran tiratges o quins seran transposats a suports de seguretat', després de setmanes de mobilitzacions i negociacions l'abril s'arriba a una solució de compromís que manté l'ens com una associació independent però alhora contempla la creació d'uns "Arxius del Film", que a partir de llavors i sota supervisió estatal assumiran les tasques de conservació de films (Leglise, 1977:26-27); les mesures repressives empreses amb "l'afer Langlois" s'han girat en contra del propi Estat, en una seqüència equiparable a la que es donaria poc després entorn el Moviment 22 de Març i la carismàtica figura de Daniel Cohn Bendit, en l'àmbit estudiantil però les conseqüències son molt més àmplies i virulentes, en un esclat que amb la gran manifestació del 13 de maig s'estén al moviment obrer per acabar donant peu al cèlebre esdeveniment històric que hom coneix.

17 de maig: ja en plena revolta s'inaguren el primers Estats Generals del Cinema Francès, es convoca una vaga dels treballadors del film que comporta la interrupció del rodatge d'un film d'Oury, i s'envia una moció al Festival de Cannes que el dia següent es tradueix en una crida, per part dels membres del jurat encapçalats per Truffaut i Godard, que insta els cineastes i crítics a suspendre el Festival (De Baecque, 2008:250-254)

18 de maig: es força la suspensió del Festival de Cannes mitjançant l'ocupació de la Sala Gran i la interrupció de les projeccions.

19 de maig: el sindicat de tècnics, els realitzadors de la ORTF, i els estudiants de l'Idhec i Vaugirard, convoquen una vaga indefinida amb

ocupació de llocs de treball, els Estats Generals demostren la seva solidaritat amb la creació de grups de militants per estendre la vaga a les sales de projecció i d'una Comissió de Derogació per autoritzar el rodatge de films relacionats amb els moviments d'estudiants i treballadors o bé de protesta contra la guerra del Vietnam.

21 de maig: els Estats Generals decideixen abolir les 'estructures reaccionàries' del CNC (Centre national de la cinématographie), una decisió que no té conseqüències reals tot i que enceta un procés de reflexió per elaborar un nou règim del cinema; durant els quinze dies següents més de mil cinc-cents professionals i estudiants es retroben per discutir en diferents comissions els diversos projectes de renovació del cinema francès.

26 i 28 de maig: es duen a terme les dues primeres assemblees generals, on es presenten 19 projectes dels quals 4 són aprovats: el primer d'aquests projectes es titula 'La línia general' i tracta el problema del finançament i del tractament del cinema com una mercaderia destinada a l'obtenció de beneficis, la proposta consisteix en crear una economia autogestionada en base a sis unitats de producció sustentades per una xarxa pública de sales, on els salaris es reparteixin igualitàriament entre tots els professionals de la cadena, i que funcioni sota la supervisió dels Estats Generals, òrgan de representació directa ja que tot professional hi té accés; entre els altres tres projectes aprovats, un de caràcter tècnic impulsat per sindicats de tècnics de la CGT, i dues variacions del projecte 'Línia General', una de caràcter descentralitzat 'titista' i l'altra de caire anarco-sindicalista.

5 de juny: es duu a terme la tercera assemblea general, consagrada a la lectura, crítica i aprovació d'un text de síntesi, ràpidament l'acord entre les diferents tendències es revela impossible, per compensar això finalment s'aprova una curta 'Moció Final' en sis punts que en poques setmanes quedaria definitivament enterrada (De Baecque, 2008:250-254).

7 de juny: el diari *Le Monde* publica els sis punts de la moció de la 'Moció Final': destrucció dels monopolis, autogestió, creació de grups de producció autogestionats, abolició de la censura, integració de l'ensenyament audiovisual dins l'ensenyament general, unió total de la televisió i el cinema (Leglise, 1977:28).

14 de juny: durant l'any 1968 si hi ha una tònica constant en tota l'agitació que sacseja el terreny cinematogràfic, des de l'afer Langlois de la Cinemateca Francesa a la clausura del Festival de Cannes, passant pels debats dels *Etats Généraux du Cinéma*, aquesta és sens dubte la participació activa i determinant dels nous realitzadors: aquests nous realitzadors, reunits al sí del *Group 68* durant la revolta, donen pas el 14 de juny a la *Société des Réalisateur de Films (SRF)*, un ens que es

proposa 'agrupar els realitzadors de cinema amb l'objectiu de defensar les llibertats artístiques, morals, professionals i econòmiques, de la creació i participar a l'elaboració de noves estructures del cinema francès'; en certa manera, la SRF neix en un context de militantisme ideològic, d'una tendència a la politització de tots els aspectes de la vida quotidiana i el cinema, que amb el temps es desplaçaria del 'tot és política' a una necessitat reinventar la política (Badiou, 1998:28-29); la SRF és per una banda producte immediat del declivi d'un període de gran efervescència revolucionària i profundes convulsions en els camps cinematogràfic i social, les seves proclames van perdent progressivament força en quant a contestació radical envers la submissió del cinema als poders mercantils i estatals heretats dels Estats Generals, en certa manera la seva trajectòria es pot llegir com una llarga agonia provocada pels potencials inassolits del Maig del 68; d'altra banda, la SRF duu a terme al llarg de dècades una important i constant tasca a l'hora de vetllar per transformar a fons les estructures del cinema francès, multiplicar les societats de realitzadors a diferents països, i promoure arreu el cinema d'autor, amb espais específics on aquest tingui cabuda i reconeixement, com ara la *Quinzaine de Réalisateur*s del Festival de Cannes, sorgida tot just un any després de la prematura clausura del Festival arran dels esdeveniments de Maig del 68; com sigui, cal destacar el fet que aquest conglomerat de realitzadors contestataris agrupats dins la SRF escullin com a President d'Honor des de la fundació de l'ens el mes de juny de 1968 i fins els darrers dies de vida d'aquest a Robert Bresson.

NOTA: La font principal d'aquest apartat ha estat el volum *cinéma 68 de Cahiers du Cinéma*, elaborat amb textos i entrevistes reunits per Antoine de Baecque, Stéphane Bouquet i Emmanuel Burdeau, reedició d'un número especial de la revista *Cahiers du Cinéma* de l'any 1998; com en l'apartat anterior, val a dir que aquest és només un entre tants possibles documents de referència sobre Maig del 68 i cinema apareguts amb motiu del 40 aniversari, també es poden trobar cronologies similars en diferents números de la revista *Cahiers du Cinéma* de l'any 1968.

VISIONARIS

José María Nunes és a finals del seixanta un dels pioners de l'Escola de Barcelona (Gubern, Portabella, Aranda, Suárez, Jordá, etc.), roman sempre fidel a les seves conviccions anarquistes cinematogràfiques, malgrat la constant exposició a la incomensió i el rebuig, signa títols com *Noche de vino tinto* (1966) i *Biotaxia* (1967), just abans de rodar *Sexperiencias* (1968), sense guió ni cartró de rodatge, sense haver passat censura prèvia, prohibida un cop acabada (Nunes, 1993).

William Klein prové bàsicament de la fotografia i el grafisme quan el 1966 arriba al cine amb un document-ficció calurós i sofisticat sobre el món de la moda titulat *Who are you, Polly Maggoo?* (1966), a partir del qual deriva vers un cine més pròpiament militant amb el muntatge de les manifestacions als Estats Units de *Loin du Vietnam* (1967), i l'enregistrament dels esdeveniments de Maig 68 a petició dels Estats Generals, quelcom que desencadena en el film *Mister Freedom* (1968), al qual segueixen *Muhammad Ali: The Greatest* (1969), *Eldridge Cleaver, Black Panther* (1970), *Festival Panafricain d'Alger* (1971), *Le Couple Témoin* (1977), i *Mai 68 par lui-même (Grands Soirs, Petits Matins)* (1978), muntatge de les imatges enregistrades deu anys abans, que serveix per tancar la incursió de Klein al medi cinematogràfic (Sadoul, 1984).

ORTF , Office de Radiodiffusion Télévision Française, és juntament amb les Actualités françaises, premsa filmada difosa a les sales de cine fins el 1969, la responsable de retransmetre allò que esdevé al carrer, cada cop en menor mesura i de manera més oficialista conforme passen els dies, ja que a banda dels impediments tècnics per enregistrar en color i amb so directe, progressivament s'acumulen les dificultats arran de la censura, el setge policial, les vagues, el vet al directe, la limitació dels butlletins informatius, els relleus al Ministeri d'Informació, l'ocupació militar de la quasi totalitat de les emissores, la substitució forçosa dels vaguistes, els acomiadaments, la supressió de programes d'actualitat com Zoom, Caméra III, Tel quel, o Séance tenante (Gonnard, 2008).

Jean-Luc Godard viu el 68 com un dels períodes més prolífics de la seva carrera, reconegut de fa temps com a figura clau de la Nouvelle Vague, encarna el gir radical vers l'esquerra de l'intel·lectualitat francesa a

finals dels 60, contribuint a acabar amb la divisió entre cine art i cine militant, participant activament en la interrupció de Festival de Cannes, nodrint-se del sediment creat amb *Week-end* (1967) i *La Chinoise* (1967), títols directament associats als moviments contestataris de Maig 68, per emprendre el rodatge de *One plus one* (1968) i *Le Gai Savoir* (1968), al temps que col·labora en diversos projectes col·lectius com SLON o els Cinétracts, i molt en especial amb el Grup Dziga Vertov, creat conjuntament amb Jean-Pierre Gorin i que donarà lloc a *Un film comme les autres* (1968), *British sounds* (1969), *Pravda* (1969), *Vent d'est* (1969), *Luttes en Italia* (1970), *Vladimir et Rosa* (1970), *1PM (ONE PARALLEL MOVIE)* (1968), i *Ici et ailleurs* (1974), fins la seva dissolució a començament de 1973, fet que deixa *Tout va bien* (Godard i Gorin, 1973) com el film que tanca l'etapa de militància en la filmografia de Godard (Keller, 2003).

SLON , *Societe pour le Lancement des Oeuvres Nouvelles*, va ser un estudi de producció de caire cooperativista sorgit amb *Loin du Vietnam* (SLON, 1967), experiència que té com a impulsor i figura aglutinadora Chris Marker (responsable de la pre- i post- producció del film, amb funcions productor i editor), i que consta de diversos episodis dirigits per figures com Jean-Luc Godard, Alain Resnais, William Klein, Joris Ivens, Agnes Varda, Claude Lelouch, Ruy Guerra... després de Maig del 68 Marker decideix tornar a impulsar SLON, que roman molt activa amb films remarcables com *La Sixième Face du Pentagone* (Marker i Reichenbach, 1968), sobre la marxa pacifista a Washington, *La Bataille des dix millions* (Marker i Mayoux, 1970), sobre la crisi del sucre a Cuba, i *Le Train en marche* (Marker, 1971), que combina imatges d'arxiu dels trens d'agitació i propaganda soviètics dels anys vint amb una entrevista de 1971 a París amb el principal autor d'aquests films Alexander Medvedkin... amb el temps SLON esdevindria un dels col·lectius cinematogràfics més importants del cinema francès de tots els temps i una peça clau en la transformació radical de l'activitat sociopolítico-cinematogràfica (Van Wert, 1979).

Chris Marker viu l'experiència amb *Loin du Vietnam* (VVAA, 1967) com l'inici d'una etapa de creació en col·laboració amb un o més directors, d'aquest període sorgeixen entre altres *La Sixième face du pentagone* (Marker i Reichenbach, 1968) i *À bientôt, j'espère* (Marker i Marret, 1968), a partir de la qual sorgeix el Grup Medvedkin que dona lloc a títols com *La Charnière* (1968), *Classe de lutte* (1968), *Nouvelle Société* 5-7 (1969), *Rhodia 4x8* (1969), *Sochaux, 11 juin 68* (1970), *Lettre à mon ami Pol Cèbe* (1970), temps després *Le Fond de l'air est rouge* (Marker,

1977), revisada passats setze anys de la seva primera aparició (1993) i també titulada *A Grain Without a Cat*, muntada amb imatges d'arxiu de diferents càmeres i reporters, no apareix signada per Marker malgrat en el muntatge preval clarament el seu estil a l'hora d'abordar l'auge i caiguda de la nova esquerra entre els seixanta i els noranta, amb uns crèdits al final del film on es diu 'Els veritables autors d'aquesta pel·lícula, encara que no se'ls ha consultat sobre l'ús fet aquí dels seus documents, són els innumerables càmeres, enginyers de so, testimonis i militants, el treball dels quals s'oposa sense pausa al del Poder, i que no s'esborraran de la nostra memòria' (Christley, 2002).

Cinétracts són petites peces de contrainformació al voltant dels tres minuts, rodades amb 16mm blanc i negre, no signades, realitzades i distribuïdes en el marc dels enfrontaments de Maig del 68 i sota una política de clandestinitat per una sèrie de directors amateurs i professionals (Godard, Marker, Resnais...) que busquen un equivalent cinematogràfic dels cartells i pintades, val a dir que encara el 27 d'octubre de 2006 Danielle Huillet i Jean-Marie Straub signen una petita peça titulada 'Cinétract' en homenatge a dos adolescents morts en una subestació elèctrica als afores de París quan els perseguia la policia, fet que origina els aixecaments als 'banlieues' de finals de 2006.

Guy Debord és probablement el membre més actiu de la Internacional Situacionista (1957-1972), grup àmpliament reconegut el 68 arran de l'escàndol lligat a l'aparició del panflet *De la misère en milieu étudiant sous ses aspects économique, politique, psychologique, sexuel et notamment intellectuel et de quelques moyens pour remédier* (1966), com per la publicació de *Traité de savoir-vivre à l'usage des jeunes générations* (Vaneigem, 1967) i *La Société du spectacle* (Debord, 1968), a banda dels escrits i revistes, de l'acció en els Consells per les Ocupacions i dels combats a les barricades, Debord ve de signar un llargmetratge de totlletrista que duu per títol *Hurlements en faveur de Sade* (Debord, 1952) i dos curtmetratges amb pantejaments situacionistes titulats *Sur le passage de quelques personnes à travers une assez courte unité de temps* (Debord, 1959) i *Critique de la séparation* (Debord, 1961).

Robert Bresson eludeix tot protagonisme en els esdeveniments de Maig del 68, llevat potser del fet d'ésser anomenat el 14 de juny President d'Honor de la *Société des Réalisateurs de Films* sorgida del *Group 68* i els *Etats*

Généraux du Cinéma, després d'un llarg període de silenci trencat amb *Au hasard Balthazar* (1966) i *Mouchette* (1967), roda pocs mesos després dels esdeveniments de Maig del 68 *Une femme douce* (1968), tant en aquest darrer film com en la resta que el seguiran s'entreuva vívidament la petjada d'aquest breu però intens període, *Quatre Nuits d'un rêveur* (1972), *Lancelot du Lac* (1974), *Le diable probablement* (1977) i *L'Argent* (1983) són en certa manera l'estela d'un temps que sens dubte ha marcat profundament l'escriptura amb imatges i sons de Bresson (Frodon, 2007).

Louis Malle és un cineasta consagrat de la Nouvelle Vague gràcies a títols com *Zazie dans le métro* (1960), on compta amb William Klein com a assessor artístic, després de treballar amb diversos intèrprets de renom opta per desviar-se temporalment de la ficció amb obres com *le Voleur* (1966), *William Wilson* (1967), i *Calcutta* (1968), de retorn a la ficció amb *le Souffle au coeur* (1971) i *Lacombe Lucien* (1974), troba encara espai per elaborar *Humain, trop humain* (1974), un film quasi documental sobre el treball en cadena a Citroën Rennes i el Saló de l'Automòbil de l'any 1972, una reflexió agonitzant sobre les societats industrials i de consum on deixa constància del pes en la consciència de Maig 68, episodi al què dedica l'any 1990 *Milou en mai* (Antony, 1995).

Philippe Garrel estrena l'any 2005 *Les Amants réguliers*, un film en blanc i negre al voltant de tres hores, fet sense estrelles i amb un pressupost ínfim tot aprofitant alguns recursos del rodatge de *Dreamers* (Bertolucci), en aquest film es refan alguns plans d'un curtmetratge de tres minuts realitzat per Garrel i altres l'any 68 que actualment roman desaparegut, el nou títol versa sobre una generació marcada pels esdeveniments de Maig del 68, el seu desencant gradual i la recerca de refugis en el retorn a l'art o les drogues per mantenir el contacte amb un món de somnis romàntics històricament superat però encara viu en els paradisos íntims (Garrel, 2005).

BIBLIOGRAFIA

Llistat de referències

Ibáñez, Tomás (2008); *Cronología (subjetiva) de Mayo del 68*. A: *Mayo del 68. El comienzo de una época*. Revista Archipiélago 80-81, Maig 2008. Archipiélago, Madrid.

Lefebvre, Henri (1983) *Sobre la Internacional Situacionista*. A: *Mayo del 68. El comienzo de una época*. Archipiélago 80-81, Maig 2008. Archipiélago, Madrid.

Amorós, Miguel (2008) *La rage au ventre!*. A: *Los situacionistas y la Anarquía*. Mutturereko Burutazioak, Bilbao.

VV.AA. (2008); *cinéma 68*. Petite Bibliothèque des Cahiers du Cinéma. Cahiers du Cinéma, Paris.

Leglise, Paul (1977); *Mai 68 et la suite*. A: *La politique française du cinéma depuis 1946. 30 ans d'histoire institutionnelle*. Revista Bimestral Le cinéma français au présent, números 12-13. Filméditations, País.

Sadoul, Georges (1984); *Dictionnaire des cinéastes*. Microcosme, Paris.

Nunes, José María (1993); *Recuerdos también de hoy, sobre la Escuela de Barcelona*. A: *Semana de Cine Español*. Filmoteca regional de Murcia, Murcia. En línia a: <http://www.geocities.com/hunescine/id42.htm>.

Klein, William (1993); *Entretien avec William Klein sur 'Grands Soirs & Petits Matins'*. A: *Internet Archive*. En línia a: http://www.archive.org/details/GRANDS_SOIRS_mai68.

Gonnard, Catherine (2008); *Pas de rectangle blanc. Pour un peuple adulte*. A: *Mai 68. Les images de la télévision*. Institut National de l'Audiovisuel, París.

Keller, Craig (2003); *Jean-Luc Godard*. A: *Senses of cinema*. En línia a: <http://archive.sensesofcinema.com/contents/directors/03/godard.html>.

Elshaw, Gary (2000); *The Depiction of late 1960's Counter Culture in the 1968 Films of Jean-Luc Godard*. Victoria University, Wellington. En línia a: <http://elshaw.tripod.com/jlg/TOC.htm>.

Van Wert, William F . (1979); *Chris Marker: The SLON Films*. A: *Film Quarterly*, Vol. 32, No. 3 (Spring, 1979), pp. 38-46 University of California Press, Berkeley.

Marker, Chris (1978); *Le fond de l'air est rouge: Scènes de la troisième guerre mondiale. 1967-1977*. Maspero, París. [Guió original de *Le fond de l'air est rouge*.]

Català, Josep M. (2006); *La forma ensayo en Marker*. A: *7o Festival Internacional de Cine Las Palmas de Gran Canaria*. Festival de Cine Las Palmas, Gran Canaria.

N. Christley, Jaime (2002); *Chris Marker*. A: *Senses of cinema*. En línia a: <http://archive.sensesofcinema.com/contents/directors/02/marker.html>.

Debord, Guy (1950-1994); *L'Internationale Situationniste (1957-1972)*. A: *Oeuvres*. Gallimard, 2006.

Bresson, Robert (1975); *Notas sobre el cinematógrafo*. Edició i traducció de Daniel Aragó Strasser. Árdora, Madrid, 1997.

Frodon, Jean-Michel (2007); *Les cinq coups du désespoir moderne*. A: *Robert Bresson*. Cahiers du cinéma, Paris.

Antony, Michel (1995); *Autour de 1968 et de ses suites*. A: *Prolétaires, syndicalistes et cinéma... Académie de Besançon, Besançon*. En línia a: artic.ac-besancon.fr/histoire_geographie/HGFTP/autres/Cinema/cinesynd.doc.
artic.ac-besancon.fr/histoire_geographie/HGFTP/autres/Cinema/cinesynd.doc.

Garrel, Philippe (2005); *L'art et mai 68. Entretien avec Philippe Garrel sur Les amants réguliers*. Aparegut originalment a Cahiers du cinéma número 605. Reeditat a cinéma 68. Cahiers du cinéma, Paris.

RECURSOS EN LÍNIA

Documents íntegres sobre Maig 68

Internationale Situationniste (1966); *De la misère en milieu étudiant considérée sous ses aspects économique, politique, psychologique, sexuel et notamment intellectuel et de quelques moyens pour y remédier*. En línia a: <http://infokiosques.net/spip.php?article14>.

Internationale Situationniste (1977); *Sobre la miseria en el medio estudiantil*. En línia a: <http://www.sindominio.net/ash/miseria.htm>.

Debord, Guy (1967); *La société du spectacle*. En línia a: <http://infokiosques.net/spip.php?article374>.

Debord, Guy (1998); *La sociedad del espectáculo*. En línia a: <http://www.sindominio.net/ash/espect.htm>.

Vienet, René (1968); *Enragés y situacionistas en el movimiento de las ocupaciones*. En línia a: www.sindominio.net/ash/enrages.htm.

Altres recursos en línia:

Archivo Situacionista (2008); *Archivo Situacionista*. En línia a: www.sindominio.net/ash/.

CODHOS (2008); *1968-2008: retour aux sources*. Una iniciativa del Collectif des centres de documentation en histoire ouvrière et sociale. En línia a: www.mai-68.fr.

Cummings, D., Trondsen, T.S. (2005); *Masters of Cinema: Robert Bresson*. En línia a: www.robert-bresson.com.

Knabb, Ken (1998); *Boureau Of Public Secrets*. En línia a www.bopsecrets.org.

The Internet Movie Data Base (1990); *Imdb.com, Inc. De: Amazon.com*. En línia a www.imdb.com.

UbuWeb (1996); *UbuWeb*. En línea a www.ubuweb.com.

Cine-clásico (2000); *Índice de Filmografías (Directores)*. A: *Cine-clásico*. En línea a www.cine-clasico.com.

Senses of cinema (1999); *Directors*. A: *Senses of Cinema*. En línea a: www.sensesofcinema.com.

FILMOGRAFIA

Altres cicles entorn Maig 68

Universidad Internacional de Andalucía

Amb i contra el cinema. Entorn del Maig del 68

Barcelona, Sevilla i Madrid del 6 de maig al 20 de juny del 2008

Auditori Institut Francès de Barcelona 14-29 de maig del 2008

http://www2.unia.es/artpen/etica/07_etica01/proy_1_sem02.htm

<http://www.institutfrances.org/spip.php?article383>

Mostra Internacional de Cinema Europeu Contemporani

Secció Focus – 31/05/08 i 1/06/08 (CCCB)

<http://www.micec-barcelona.com/>

La Cinemathèque Française

Mai 68 et le Cinéma (Du 4 au 29 juin)

[S'inclouen enllaços a la fitxa detallada de tots els films programats]

[http://www.cinematheque.fr/fr/nosactivites/projections/cycles-](http://www.cinematheque.fr/fr/nosactivites/projections/cycles-cinema/cycle/C173-mai-68-cinema.htm)

[cinema/cycle/C173-mai-68-cinema.htm](http://www.cinematheque.fr/fr/nosactivites/projections/cycles-cinema/cycle/C173-mai-68-cinema.htm)

Bibliothèque Nationale de France

Sélection de films a l'occasion de l'exposition [Esprit\(s\) de Mai 68](#)

http://www.bnf.fr/pages/collections/mai68_films.htm

London French Institute

1968, All Power to the imagination (2-15 maig 2008)

<http://www.franceinlondon.com/en-Events-in-London-2769-1968-All-Power-to-the-Imagination-Festival--All-Power-to-the-Imagination-film.html>

Altres films entorn Maig del 68

Sur le passage de quelques personnes à travers une assez courte unité de temps

(Guy Debord, 1959)

Critique de la séparation (Guy Debord, 1961)

À bientôt, j'espère (Chris Marker et Mario Marret, 1967)

Loin du Vietnam (Pel·lícula col·lectiva: Jean-Luc Godard, Joris Ivens, William Klein, Claude Lelouch, Chris Marker, Alain Resnais, Agnès Varda,

entre d'autres, 1967)
La Chinoise (Jean-Luc Godard, 1967)
Cannes 68 (Selim Sasson, 1968)
La Charnière (Groupe Medvedkine de Besançon, 1968)
Classe de lutte (Groupe Medvedkine de Besançon, 1968)
Cinétracts (Anònim: Godard, Marker i Resnais, entre altres, 1968)
Oser lutter, oser vaincre (Jean-Pierre Thorn, 1968)
La Reprise du travail aux usines Wonder (Jacques Willemont, 1968)
Le Droit à la parole (Michel Andrieu et Jacques Kébadian/Groupe ARC, 1968)
CA 13, comité d'action du 13ème arrondissement de Paris (Groupe ARC, 1968)
Un film comme les autres (Jean-Luc Godard/Groupe Dziga Vertov, 1968)
Week-end (Jean-Luc Godard, 1968)
One plus One (Jean-Luc Godard, 1968)
Je suis curieuse – version bleue (Vilgot Sjoman, 1968)
Les idoles (Marc'O, 1968)
La Révolution n'est qu'un début. Continuons le combat (Pierre Clémenti, 1968)
Le Soulèvement de la jeunesse en Mai 68 (Maurice Lemaître, 1968)
Une femme douce (Robert Bresson, 1969)
Vent d'Est (Groupe Dziga Vertov, 1969)
Camarades (Marin Karmitz, 1969)
Détruire dit-elle (Marguerite Duras, 1969)
Lion's Love (Agnès Varda, 1969)
Black Panthers (Agnès Varda, 1969)
Série Nouvelle société No. 5 – 7 (Groupe Medvedkine de Besançon, 1969)
Rhodia 4x8 (Groupe Medvedkine de Besançon, 1969)
Sochaux, 11 juin 68 (Groupe Medvedkine de Sochaux, 1970)
Lettre à mon ami Pol Cèbe (Michel Desrois/Groupe Medvedkine de Besançon, 1970)
Quatre nuits d'un rêveur (Robert Bresson, 1972)
L'An 01 (Alain Resnais, Jacques Doillon, Jean Rouch, 1973)
Saló o los 120 días de Sodoma (Pier Paolo Pasolini, 1975)
Le Fond de l'Air Est Rouge (Chris Marker, 1977 / 1993) (Cap. "Mai 68 et tout ça")
Mourir à 30 ans (Romain Goupil, 1982)
Reprise (Hervé Le Roux, 1996)
The Dreamers (Bernardo Bertolucci, 2003)

DISPONIBILITAT DE TITOLS

DVDs disponibles en VO en espanyol

Sessió 1:

Sexperiencias (José Maria Nunes, 1968)

Girona: Televisió de Catalunya : Món diplomatic, cop. 2004 (Crònica d'una mirada història del cinema independent 1960-1975)

Biblioteca Comunicació UAB

DVDs disponibles en VOSE

Sessió 4:

Un film comme les autres (Jean-Luc Godard / groupe Dziga Vertov, 1968)

Barcelona: Intermedio (Cofre Jean-Luc Godard y el Grupo Dziga Vertov, 5 DVD)

Sessió 7:

Tout va bien (Jean-Luc Godard i Jean-Pierre Gorin, 1972)

Madrid : Sherlock home video, DL 2005

Biblioteca Ciències Socials UAB

Sessió 9:

Le Diable Probablement (Robert Bresson, 1977)

Barcelona: Intermedio

Sessió 11:

Milou en Mai (Louis Malle, 1990)

Madrid: Avalon (Filmoteca FNAC)

Biblioteca Comunicació UAB

Sessió 12:

Les amants réguliers (Philippe Garrel, 2005)

Barcelona: Intermedio

Biblioteca Comunicació UAB

DVDs disponibles únicament en VO en francès

Sessió 2:

Grands soirs et petits matins (William Klein, 1978)

París: Arte / París: le Nouvel Observateur

Sessió 3:

Mai 68. Les images de la télévision (Hughes Nancy, 2008)

París: Institut National de l'Audiovisuel

Sessions 5 i 6:

Le fond de l'air est rouge (Parts I i II) – (Chris Marker, 1977/2008)

París: Arte (2 DVDs)

Sessions 8 i 10:

La Société du Spectacle (Guy Debord, 1973)

Saint-Ouen: Gaumont (Cofre Guy Debord Cineaste, 3 DVDs)

In Girum imus nocte et consumimur igni (Guy Debord, 1978)

Saint-Ouen: Gaumont (Cofre Guy Debord Cineaste, 3 DVDs)